

เรื่อง มะเดื่อหอม

รายละเอียด

มะเดื่อหอม ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus hirta* Vahl จัดอยู่ในวงศ์ขุนุน ([MORACEAE](#))

สมุนไพรมะเดื่อหอม มีชื่อท้องถิ่นอื่นๆ ว่า หาด (เชียงใหม่), นอดน้ำ (ลำปาง), นมหมา (นครพนม), เตื่อหอมเล็ก เตื่อหอมใหญ่ (ตราด), นอดหอม มะเดื่อเตี้ย (จันทบุรี), มะเดื่อขน (นครราชสีมา), พงหมู (อุบลราชธานี), เตื่อขน (ภาคเหนือ), เยื่อทง (เข้า-เชียงราย), ส้าลควอย (ขมุ), แผละโอชะวะ เพี้ยะตะโละสัวะ เพี้ยะดู้ก (ลัวะ) เป็นต้น

ลักษณะของมะเดื่อหอม

- ต้นมะเดื่อหอม จัดเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก มีน้ำยางสีขาว ลำต้นมีความสูงได้ถึง 10 เมตร ไม้ค่อยแตกกิ่ง ลำต้นและกิ่งก้านมีขนแข็งและสากคาย มีสีน้ำตาลแกมสีเหลืองอ่อน เมื่อแก่ลำต้นจะกลวง ที่ดาดอกและ

ใบอ่อนมีขนขึ้นหนาแน่น มีรากเก็บสะสมอาหารเป็นหัวอยู่ใต้ดิน มีกลิ่นหอม ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ดและวิธีการปักชำกิ่ง พบขึ้นตามป่าดิบแล้ง ป่าละเมาะ ป่าโปร่ง และที่โล่งแจ้ง มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศศรีลังกา จีนตอนใต้ เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- **ใบมะเดื่อหอม** ใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ลักษณะของใบเป็นรูปขอบขนาน รูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ หรือรูปขอบขนานแกมรูปใบหอก แผ่นใบมักเป็นพู่ลึก 3-5 พู ที่ไม่เท่ากัน โดยเฉพาะในต้นอ่อน หรือเป็นขอบเรียบ ปลายใบแหลมเป็นติ่ง โคนใบเบี้ยว ส่วนขอบใบจักเป็นเลื่อย ใบมีขนาดกว้างประมาณ 5-12 เซนติเมตรและยาวประมาณ 12-25 เซนติเมตร แผ่นใบมีขนขึ้นทั้งสองด้าน ด้านบนเป็นขนหยาบสีน้ำตาลอมเหลืองขึ้นอยู่ประปราย ขนมีลักษณะยาวและหยาบบนเส้นใบ ส่วนด้านล่างขนจะมีลักษณะอ่อนนุ่มกว่า ใบแก่มีลักษณะบาง เส้นใบที่ฐานยาวน้อยกว่า 1/2 ของใบ มีเส้นข้างใบประมาณ 7-9 เส้น ส่วนก้านใบยาวประมาณ 11 เซนติเมตร และมีหูใบแหลม ขนาดประมาณ 0.8-2 เซนติเมตรที่กิ่งก้านมักกลวง และที่ข้อพองออกในต้นอ่อน
- **ดอกมะเดื่อหอม** ดอกช่อเกิดภายในโครงสร้างกลวงออกตามซอกใบ ประกอบไปด้วยดอกขนาดเล็กจำนวนมากเบียดกันแน่นบนฐานรองดอก ซึ่งเจริญหุ้มดอก มีช่องเปิดด้านบน ซึ่งมีใบประดับซ้อนทับกันหลายชั้นปิดอยู่ทำให้ดูคล้ายผล รูปไข่ค่อนข้างกลมอยู่บริเวณกึ่งที่มีใบติดอยู่ ดอกจะเป็นแบบแยกเพศแต่อยู่ในช่อดอกเดียวกัน ดอกเพศผู้จะมีจำนวนน้อย โดยจะอยู่ในบริเวณรูเปิดของช่อดอก มีกลีบดอก 3-4 กลีบ มีเกสรเพศเมียประมาณ 1-2 ก้าน ส่วนดอกเพศเมียจะมีรังไข่เหนือวงกลีบ ออกดอกได้ตลอดปี
- **ผลมะเดื่อหอม** ผลเป็นผลสด ลักษณะของผลกลมรี มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.1-2.5 เซนติเมตร ออกเดี่ยว ๆ หรือออกคู่ ผลเป็นสีเหลือง เมื่อสุกแล้วจะเปลี่ยนเป็นสีแดงอมส้ม ผลมีขนหยาบสีทองหนาแน่น มียางสีขาว ไม่มีก้านผล

สรรพคุณของมะเดื่อหอม

1. ลำต้นหรือรากนำมาต้มกับน้ำดื่ม เป็นยาบำรุงหัวใจ (ลำต้น, ราก)
2. รากมีรสฝาดเย็นหอม ช่วยบำรุงกำลัง ชูกำลัง ทำให้ชื่นบาน (ราก)
3. ช่วยแก้หัวใจพิการ (ราก)
4. รากใช้ฝนกับน้ำกินเป็นยาแก้ผิสดำแดง (ราก)
5. รากใช้ฝนกับน้ำกินเป็นยาขับลมในลำไส้และเป็นยาระบาย (ราก)
6. รากใช้ฝนกับน้ำดื่มช่วยบำรุงน้ำนมของสตรี (ราก)
7. ช่วยแก้ตับพิการ (ราก)

8. ผลมีรสฝาดเย็น เป็นยาแก้พิษฝี (ผล)
9. รากเป็นยาแก้พิษอักเสบ แก้พิษฝี แก้พิษงู (ราก)

ข้อมูลทางเภสัชวิทยาของมะเดื่อหอม

- สารสกัดจากส่วนที่อยู่เหนือดินของต้นมะเดื่อหอมด้วยแอลกอฮอล์ 50% มีพิษเฉียบพลันปานกลาง เมื่อทำการฉีดเข้าช่องท้องของหนูถีบจักรจะมีค่า LD₅₀ เท่ากับ 681 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

ประโยชน์ของมะเดื่อหอม

- ผลมะเดื่อหอมสุกใช้กินได้ (ขม, ลึ่วะ)

คำสำคัญ : มะเดื่อหอม

ที่มา : <https://medthai.com/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-07-13

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1720&code_db=610010&code_type=01